

Cal Forner

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Poble de Salo, s/n.. Demarcació de Salo
Emplaçament Carretera de Salo (BV-3002), al km. 8,6 trencall al nord.
Alçada: 501

Coordenades:

Latitud: 41.84365
Longitud: 1.64296
UTM Est (X): 387337
UTM Nord (Y): 4633307

Classificació

Número de fitxa 08229 - 379
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Any 1866
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 26)
Data aprovació: dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 7536703CG8373N0001SQ
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dv., 06/10/2017 - 02:00

Descripció

Casa rural, de dimensions força grans, emplaçada al poble de Salo. El cos principal és de planta rectangular i consta de planta baixa més dos pisos. Té un cos adossat al nord, d'una sola planta, així com un gran cobert aïllat més al nord. La façana principal és encarada al sud-est i alineada amb l'únic carrer del poble de Salo. Es distribueix de manera regular en base a tres eixos d'obertures. A l'eix central hi trobem el portal, un balcó i una finestra rematada amb arc. Als dos laterals hi ha finestres. Totes les obertures són emmarcades amb llindes i brancals de pedra excepte la superior central, en forma d'arc. Els murs són de maçoneria, actualment a pedra vista. A la façana sud hi ha tres finestres de distribució més irregular. El cos adossat té les obertures emmarcades amb maó i sembla una construcció posterior (de finals del segle XIX o començament del XX). A la part posterior té un porxo. Així mateix, el gran cobert aïllat és una edificació de característiques industrials (aixecat l'any 1950), amb dues plantes i grans obertures al nivell superior.

Observacions:

Llinda del balcó: 1866 FARRE DE LA CREU Inscripció al gran cobert aïllat: 1950 Informació oral facilitada per Joan Esquius Puig

Història

El poble de Salo va formar-se probablement al segle XVIII, al costat de la parròquia i al llarg de l'altiplà que s'estén als peus de l'antic castell. El nucli inicial es troba en el sector on hi ha les cases de cal Costa i cal Teixidor, situat en un rocam a la part més alta d'aquest altiplà. Cal Costa conserva una inscripció del 1733 i cal Teixidor del 1769. Les cases que trobem en aquest sector són petites, entre mitgeres i d'estructura complexa. Aquest incipient nucli urbà es va anar estenent al llarg del turó, i les cases que trobem més avall són més grans, aïllades, i corresponen ja al segle XIX o principis del XX. Pel que fa a aquesta casa en particular, originàriament era coneguda com a cal Ferrer de la Creu, i encara consta així en la inscripció del balcó, de l'any 1866. En efecte, era la casa del ferrer i estava al costat de la creu de terme de Salo. La ferreria era junt al molí que hi havia una mica més avall, a l'actual casa que avui es coneix com el Ferrer de la Creu. En els seus orígens la família propietària eren una branca dels Esquius que tenien el Molí de Salo. Un fadrister dels Esquius va marxar de la casa mare per crear un altre molí. Això devia ser a la primera meitat o mitjans de segle XIX (segons la inscripció de la casa, el 1866), unes quatre generacions anteriors a l'actual propietari. Aquesta nova branca dels Esquius tenien el molí i la ferreria una mica més avall, al costat de la riera, i vivien a la casa del poble. A mitjan segle XX Emili Esquius Morros va dividir l'heretat en dues parts, una per a cadascun dels seus fills mascles. A Josep Esquius Palà li va tocar la casa del poble, i a Francisco Esquius Palà li va tocar el molí i ferreria. Josep Esquius va posar un forn de pa a la casa del poble, el qual va estar en funcionament fins al final de la dècada de 1960. D'aquí ve el nom actual de cal Forner. Més tard s'hi va instal·lar una petita botiga i també un bar, que va subsistir fins a la dècada de 1980. El 1950 es va construir el gran cobert aïllat que s'aixeca al nord de la casa. Entorn de 2003 els fills del forner es van vendre la casa a l'actual propietari: Santi Baldomà.

Bibliografia

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 26).

